

Aan de gemeenteraad

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk:	Behandeld door:	Telefoon:	Bijlagen:
		0086215343	Jesse Bouma	(0512) 386 222	

Onderwerp:
Beantwoording Agenderingsverzoek voortgang
Energietransitie van GroenLinks

Beetsterzwaag, 15 april 2025
Verzonden op: 17 april 2025

Geachte raad,

Uw gemeenteraad heeft op 4 december 2024 een brief ontvangen waarin u geïnformeerd werd over de voortgang van de Energietransitie in Opsterland. De fractie van GroenLinks heeft op 16 december 2024 verzocht deze te agenderen. Het beschreven doel van de agendering is om uw raad volledig te informeren over een aantal punten. In dit overzicht vindt u schuingedrukt de door de fractie gestelde vragen en opmerkingen en daaronder onze reactie.

Thema energie besparen

Doel: eind 26 is er besparing van 100.000 MWh. Maar die besparing was er al in 2022. Houden we onszelf niet voor de gek, of worden we voor de gek gehouden?"

Zoals in de brief aan de raad is vermeld zijn de doelen voor energiebesparing in 2018 opgesteld: 50.000 MWh besparing in 2022, 100.000 MWh besparing in 2026 en 150.000 MWh besparing in 2030 ten opzichte van 2018. Met de energiebesparing van 110.000 MWh in de periode tot en met 2022 lopen we dus inderdaad vooruit op de doelstellingen voor 2026.

Door de grootschalige Russische invasie van Oekraïne in februari 2022 zijn de energieprijzen enorm gestegen, met name in 2022 en 2023. Dit heeft zonder twijfel bijgedragen aan de forse energiebesparing tot en met 2022. In Opsterland was het gasverbruik in 2022 ongeveer 22,4% minder dan in 2021. Zoals in de brief aan de raad is aangegeven zijn de volledige energieverbruiksgegevens pas na 1,5 jaar beschikbaar (over 2022 dus pas halverwege 2024). Op basis van het energiegebruik van alleen huishoudens zien we in 2023 een voortzetting van deze trend. Voor 2024 zijn energieverbruiksgegevens nog niet beschikbaar.

We lezen dat er nauwelijks gebruik wordt gemaakt van de gemeentelijke aanvullende subsidiemogelijkheden voor Lokale aanpak isolatie. Er zijn wel middelen. Wat is de analyse van dit slechte bereik en wat kan eraan gedaan worden?

Zoals (gedeeltelijk) in de brief aan uw raad beantwoord: "Het aantal aanvragen voor beide plus-regelingen is minder dan verwacht. Wij verwachten dat dit te maken heeft met dat wij nog niet veel hebben ingezet op wijk- of buurtacties, persoonlijke acties en grootschalige communicatie. De doelgroep die momenteel aanspraak kan maken op de plus, is minder geneigd naar aanleiding van een brochure te reageren. De komende maanden monitoren we de aanvragen voor de plus nauwlettend, zodat wij tijdig met een alternatieve inzet van de SpUk Energiearmoede kunnen starten als dit nodig."

Aanvullend merken we op dat de doelgroep eigenaar-bewoners (inwoners met een koopwoning) met een inkomen van maximaal 150% van het sociaal minimum niet groot is. Een groot deel van de inwoners met een laag inkomen woont in een huurwoning. Er zijn voor 150 huishoudens extra middelen beschikbaar (85 vanuit provincie, 65 vanuit gemeente). Sinds de start van de plus-regeling medio 2024, zijn er 40 aanvragen binnengekomen. Dit is dus ruim 25% van het beschikbaar aantal subsidies. Voor de gehele Lokale Aanpak Isolatie zijn op dit moment circa 480 aanvragen geweest. De middelen zijn tot eind 2027 beschikbaar. Wij verwachten in ongeveer 3 jaar tijd, met de inzet van intensievere communicatie, zeker 110 huishoudens te bereiken die aanspraak kunnen doen op de plus-regelingen. We blijven de aanvragen monitoren. Als het nodig blijkt, verbreden we de doelgroep van de subsidieregeling om het beoogd aantal huishoudens van extra subsidie te voorzien.

Er is geen sprake van afname van elektriciteitsverbruik. Maar van toename. Hoe is dit te rijmen met een besparing.

Voor energiebesparing wordt gekeken naar het totale energieverbruik van zowel gas, elektriciteit en mobiliteit. Door het isoleren van woningen daalt het gasverbruik en daarmee het energieverbruik. Daarnaast elektrificeert Nederland sterk onder andere door de inzet van elektrische auto's en (hybride) warmtepompen. Dit kan een reden zijn waarom er bij huishoudens in totaal iets meer elektriciteit is verbruikt in 2022 ten opzichte van 2018. De elektrificatie zorgt echter voor een afname van het aardgasverbruik, het brandstofverbruik, het totale energieverbruik en daarmee de CO₂ uitstoot. Over 2023 zien wij overigens weer een lichte daling van het elektriciteitsverbruik ten opzichte van 2022.

Thema aardgasvrij

Nij Beets is beoogd proefproject. Is dit al gecommuniceerd met de burgers? Is er participatietraject uitgestippeld?

Zoals (gedeeltelijk) in de brief aan uw raad beantwoord: "Een uitvoeringsplan is een plan om de gebouwde omgeving in een gebied aardgasvrij te maken, of als tussenstap aardgasvrij-ready. De gemeente heeft hierbij de regie, maar een uitvoeringsplan wordt altijd gemaakt samen met de partners, zoals onder meer dorpsorganisaties, woningcorporaties, Liander en andere overheden, met gedragen en af gestemde besluitvorming als resultaat. We willen zo'n eerste Dorpsuitvoeringsplan opstellen voor Nij Beets. We kunnen daarbij voortbouwen op de informatie die voor Nij Beets is verzameld in het Regiodealtraject met Entrance (Hanzehogeschool) en de dorpspiegels. Het sluit aan op de wens van energiecoöperatie Krigel om een dorpsvisie op te stellen om aardgasvrij-ready en energieneutraal te worden. Daarnaast kunnen we aanhaken bij de 'Dorpen Ontwikkel Methode' (DOM) Nij Beets. Met Krigel stellen we daartoe een plan van aanpak op. Onderdeel daarvan is het opstellen van een startnotitie."

Aanvullend zijn we inmiddels samen met Krigel gestart met het maken van een stakeholderanalyse. Dat is de basis voor het participatie- en communicatieplan dat we verwerken in het plan van aanpak en de startnotitie. De startnotitie wordt door de belangrijkste stakeholders ondertekend, waaronder uw raad. Hierna starten we met het daadwerkelijke participatietraject richting inwoners en andere stakeholders.

Voor het opstellen van een uitvoeringsplan nemen we de kennis die wij opdoen tijdens een werkbezoek aan Denemarken, waar veel ervaring met kleinschalige warmtenetten is opgedaan, en ons eigen onderzoek naar kleinschalige warmtenetten mee.

En hoe verhoudt zich dit tot het leveren van gas uit de mestvergisters dat als bijmenging aardgas wordt toegepast?

Zoals (gedeeltelijk) in de brief aan uw raad beantwoord: "In de omgeving van Nij Beets werken 13 veehouders samen aan een plan voor mestvergisting en emissiereductie. Zij hebben afgelopen zomer subsidie ontvangen van de provincie voor onderzoeken en verdere planvorming."

Het groengas wat in de toekomst wordt geproduceerd wordt ingevoerd in het bestaande aardgasnetwerk. In het wijkuitvoeringsplan wordt verkend wat de alternatieven voor aardgas worden voor de gebouwen in Nij Beets. De mogelijke inzet van groengas wordt hierin meegenomen.

Opwek en opslag van duurzame energie

Opslag: Hier lezen we geen plannen en planning voor opslag. In de raad is dit al enige malen besproken, maar heeft niet geleid tot moties. Nu van alle kanten blijkt dat opslag van grote importantie is, kunnen we dit niet overlaten aan toeval.

Opslag van energie is een relatief nieuw thema. Bij enkele gemeentelijke projecten hebben we onderzocht of opslag zorgt voor een positieve businesscase. Dat was op dat moment nog niet zo. Opslaginitiatieven worden momenteel vooral genomen door ondernemers. Op dit moment zijn er meerdere aanvragen voor een omgevingsvergunning in behandeling danwel afgehandeld. De gemeente neemt zelf nog geen initiatieven voor (grootschalige) opslag.

Om initiatieven beter te kunnen stroomlijnen en faciliteren zijn duidelijke kaders nodig. Daarom zijn we (zoals in de brief aan de raad staat) aangesloten bij een provincie-brede werkgroep over batterijopslagsystemen. De werkgroep verwacht met uitgangspunten voor beleidvorming te komen. Dit jaar willen wij binnen Opsterland starten met het opstellen van Energiebeleid, waar batterijbeleid een onderdeel van is.

Gerealiseerde opwek: is 11% Dit is heel ver verwijderd van het doel. En ook de toelichting laat zien dat er geen plannen zijn.

Het klopt dat er nog een grote opgave ligt om ons doel voor de opwek van duurzame energie te halen. Uw constatering dat er geen plannen zijn om meer opwek te realiseren, is echter onjuist.

Zoals u in de brief aan de raad kunt lezen zijn er initiatieven voor zonnevelden, groengas en plannen voor een gemeentelijk energiebedrijf. Grootschalige initiatieven voor duurzame energie liggen politiek en maatschappelijk gevoelig. Dat vertaalt zich in sterk gekaderd provinciaal en gemeentelijk beleid en langdurige procedures. Bovendien werkt de energie-infrastructuur beperkend voor nieuwe initiatieven.

Groen Gas uit monomestvergisting: Er wordt gesteld: 2,5 miljoen kuub groengas = 25000 Mwh, maar dat is onjuiste informatie. 1 Kuub aardgas is 10 Kw. 1 kuub groengas is 0,6 Kw, de vergelijking die wordt gepresenteerd is dus niet juist. Wat zijn de gevolgen voor onze doelstellingen?

In uw berekening heeft u gerekend met de waarde van biogas, in plaats van groengas. Biogas wordt tot groengas verwerkt, waardoor groengas dezelfde eigenschappen heeft als aardgas. Een kuub biogas heeft een verbrandingswaarde van 6 kWh. Een kuub groengas heeft een verbrandingswaarde van ongeveer 10 kWh, net als aardgas.

Infrastructuur

Wanneer kunnen we raadsvoorstel batterijopslag verwachten. Het is nu actueel.

Zie ons antwoord bij uw vraag over 'Opwek en opslag van duurzame energie'.

De transformatorstations. We lezen dat er met de buurten op andere plekken afspraken gemaakt kunnen worden over uiterlijk en inpassing. Hoe zit dit in Opsterland?

Liander heeft projecten voor de 'buurtaanpak' in verschillende gemeenten. In Opsterland wordt in 2025 gestart met de 'buurtaanpak'. Net als in de andere gemeenten, worden belanghebbenden betrokken bij het uiterlijk en de inpassing van transformatorstations.

N.a.v. Friese Energievisie:

Waar wil college de nieuwe kernreactor (SMR) bouwen in Opsterland?

Conform de motie van uw raad hebben wij op de concept-Energievisie gereageerd dat wij kernenergie niet bij voorbaat uit willen sluiten als onderdeel van de energiemix. Op dit moment zijn er geen concrete plannen voor de komst van een SMR in Opsterland.

En waar komen eventuele energiehubs

Zoals (gedeeltelijk) in de brief aan uw raad beantwoord: "Samen met een adviesbureau brengen wij de huidige vermogensvraag van bedrijven in beeld en hoe deze zich ontwikkelt aan de hand van de toekomstplannen. Deze inventarisatie geeft ons in Q1 2025 inzicht in de stand van zaken en mogelijke oplossingen om de gevolgen van de netcongestie te verzachten. Het onderzoek gebeurt mede op verzoek van de Gemeenschappelijke Regeling van het bedrijvenpark."

Er zijn geen locaties aangewezen voor eventuele energiehubs. In de Energievisie wordt gesproken over energiehubs bij de vier grote kernen in Friesland, waaronder Heerenveen en Drachten. Zoals in het antwoord uit de brief wordt beschreven, doen wij momenteel onderzoek op bedrijventerrein Azeven-Zuid. Mocht hier uitkomen dat een energiehubs een mogelijkheid is, zullen we deze verkennen.

Verduurzamen eigen organisatie

Fryslân bouwt circulair?! Opsterland: Waarom slechts 2 projecten en niet meer? En wat te denken van Fryslân sloopt circulair?

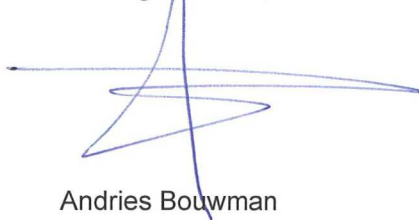
'Fryslân bouwt Circulair' is een programma van Vereniging Circulair Friesland, waar Opsterland lid van is. Het programma biedt ondersteuning voor maximaal twee projecten per gemeente. Dit betekent niet dat wij duurzaamheid en circulariteit niet meenemen in andere projecten of aanbestedingen, zoals bij de Skâns en het gemeentehuis. Bij elk project wordt een afweging gemaakt welke duurzaamheidsdoelen en gunningscriteria worden opgenomen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,



Sandra van 't Hooge

de burgemeester,



Andries Bouwman